

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1835 16, 20, 21, 28, 32, 34, 37, 37², 78 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 37³ STRAIPSNIU IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO NR. IX-575 4, 23, 23¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 23³ STRAIPSNIU IR ĮSTATYMO PRIEDO PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 590 IR 614 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, KODEKSO PAPILDYMO 119¹ STRAIPSNIU IR PRIEDO PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIŲ PRIEMONIŲ RINKŲ ĮSTATYMO NR. X-1024 2, 3, 89 IR 90 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PAPILDYMO 41¹, 41², 41³, 41⁴ IR 89¹ STRAIPSNIAIS, ĮSTATYMO PENKTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PRIEDO PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas, rašto data, numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus į kuriuos atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta (nurodant motyvus)
1.	Lietuvos bankas 2019-02-26 raštas Nr. S 2019/(21.13. E-2101)-12-1130	1. Atsižvelgdamas į tai, kad Įstatymų projektais siūloma į nacionalinę teisę perkelti 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/828, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2007/36/EB nuostatos, susijusios su akcininkų ilgalaikio dalyvavimo skatinimu (toliau – Direktyva), priskirtina bendrovių teisės reguliavimo dalykui ir jos tikslas yra akcininkų teisių apsauga bei naudojimosi akcininkų teisėmis palengvinimas, Lietuvos bankas nuosekliai laikosi pozicijos, kurią dėstė ir Įstatymų projektus rengusios darbo grupės susitikimų metu, kad Direktyvos nuostatos turi būti dėstomos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme. Direktyva siekiama skatinti akcininkų ilgalaikį, atsakingą ir aktyvų dalyvavimą, didinti bendrovių ir investuotojų tarpusavio santykių skaidrumą, tad Lietuvos bankas mano, kad nėra pagrindo kai kurias Direktyvos nuostatas dėstyti Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme ir Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme, atsižvelgdamas į šiuos argumentus:	Neatsižvelgta 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/828, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2007/36/EB nuostatos, susijusios su akcininkų ilgalaikio dalyvavimo skatinimu (toliau – Direktyva), preambulėje (2–3 punktai) teigiama, kad Direktyva nustatomi reikalavimai dėl naudojimosi tam tikromis akcininkų teisėmis, kurias akcijos su balsavimo teise suteikia bendrovių, kurių registruota buveinė yra valstybėje narėje ir kurių akcijos įtrauktos į prekybą valstybėje narėje esančioje arba veikiančioje reguliuojamoje rinkoje, visuotiniuose susirinkimuose. Tačiau pabrėžiama, kad būtent finansų krizė parodė, jog daugeliu atvejų akcininkai pritarė tam, kad vadovybė prisiimtų pernelyg didelę trumpalaikę riziką. Be to, yra aiškių įrodymų, kad esamas institucinių investuotojų ir turto valdytojų atliekamo bendrovių, į kurias investuojama, stebėjimo lygis ir jų dalyvavimas dažnai netinkamas ir pernelyg orientuotas į trumpalaikę grąžą, todėl valdymas ir veiklos rezultatai gali būti neoptimalūs. Turto valdytojų portfelio apyvartos mastas yra svarbus rodiklis, parodantis veiksnį dėl investuotojo sąnaudų padidėjimo, rizikos valdymo stokos ar perėjimą prie pasyvesnio investavimo metodo, gali turėti

	<p>1.1. Finansinių priemonių rinkų įstatymas yra specialusis finansinių priemonių rinkas reguliuojantis įstatymas, kurio tikslas ir paskirtis yra reglamentuoti visuomeninius santykius, siekiant užtikrinti sąžiningą, atvirą ir efektyvų finansinių priemonių rinkų veikimą, užtikrinti asmenų, kurie teikia investicines paslaugas, aukščiausius profesinius standartus atitinkančią veiklą ir su tuo susijusių investuotojų interesų apsaugą, sisteminės rizikos ribojimą. Šiuo įstatymu į Lietuvos nacionalinę teisę yra perkelti Europos Sąjungos finansinių priemonių rinkų srities teisės aktai, kuriais valstybės narės įpareigojamos sukurti efektyvų finansinių priemonių rinkų priežiūros ir sankcijų taikymo mechanizmą. Direktyvos nuostatas dėstant Finansinių priemonių rinkų įstatyme, kaip tai siūloma FPRĮ projekte, tai reikštų, kad bendrovių teisės srities nuostatų atžvilgiu būtų taikomas toks pat priežiūros ir atsakomybės taikymo mechanizmas, kaip ir finansinių priemonių rinkų atžvilgiu, nors Direktyva neįpareigoja valstybių narių sukurti Direktyvos nuostatų įgyvendinimo priežiūros mechanizmo, taip pat toks Direktyvos nuostatų priežiūros ir atsakomybės už pažeidimus taikymo mechanizmas būtų nepagrįstas ir neproporcingas, kaip tai buvo nurodyta Lietuvos banko 2018 m. gruodžio 14 d. rašte Nr. S 2018/(21.13.E-2101)-12-6553 „Dėl Lietuvos banko priežiūros funkcijų“ (pridedama). Atsižvelgiant į tai, Direktyvos nuostatos turėtų būti dėstomos bendrovių teisės srities teisės akte – Akcinių bendrovių įstatyme, o atsakomybė už šių nuostatų pažeidimus nustatoma Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse;</p>	<p>įtakos sisteminėms rizikoms. Akcinių bendrovių, kurių akcijomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, akcijų turėjimas dažnai susijęs su sudėtingomis tarpininkų grandinėmis – tai apsunkina naudojimąsi akcininkų teisėmis ir gali būti kliūtis akcininkams dalyvauti. Bendrovės dažnai negali identifikuoti savo akcininkų. Akcininkų identifikavimas yra būtina sąlyga tam, kad galėtų vykti tiesioginė akcininko ir bendrovės komunikacija, ir labai svarbus veiksnys siekiant palengvinti naudojimąsi akcininkų teisėmis ir akcininkų dalyvavimą. Taigi, atsižvelgiant į finansų rinkų veiklos dalyvių subjektų ir veiklos specifiškumą, Direktyvos nuostatas, susijusias su institucinių investuotojų, turto valdytojų ir įgaliotų konsultantų sąvokomis, šiems subjektams taikomais skaidrumo reikalavimais, sąskaitų tvarkytojų pareigomis pranešti akcininkui apie finansinių priemonių įvykius, emitento teise gauti informaciją apie finansines priemones ir jų savininkus ir kt., siūloma perkelti į Finansinių priemonių rinkų įstatymą (toliau – FPRĮ).</p> <p>Akcinių bendrovių įstatymas (toliau – ABĮ) yra juridinio asmens teisinę formą reglamentuojantis įstatymas, kuris nustato bendrovių steigimą, valdymą, veiklą, reorganizavimą, pertvarkymą, likvidavimą ir kitus klausimus. Akcinėms bendrovėms, kurių akcijomis leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, tai – juridinio asmens teisinę formą reglamentuojantis teisės aktas, o didžiąją dalį jų veiklos specifikos nustato finansinių priemonių rinką reglamentuojantys įstatymai (ABĮ teikiamos nuorodos į Vertybinių popierių įstatymą, FPRĮ). Taigi ABĮ tikslingai, siekiant Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinto nuoseklaus, aiškaus teisinio reguliavimo, nereglamentuoti specifinių listinguojamų bendrovių, sąskaitų tvarkytojų veiklos klausimų:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FPRĮ nustato reikalavimus, kurių turi laikytis finansų maklerio įmonės, reguliuojamos rinkos operatoriai, trečiųjų valstybių įmonės ir kiti subjektai, teikiantys investicines paslaugas ar vykdantys investicinę veiklą, ir centriniai vertybinių popierių depozitoriumai. FPRĮ paskirtis – siekti užtikrinti sąžiningą, atvirą ir efektyvų finansinių rinkų veikimą, investuotojų interesų apsaugą ir sisteminės rizikos ribojimą. Vienas iš Lietuvos banko, kaip priežiūros institucijos, uždavinių – imtis priemonių, užtikrinančių veiksmingą finansinių
--	---	---

			<p>priemonių rinkų veikimą ir investuotojų interesų apsaugą. Siūlomos perkelti Direktyvos nuostatos tiesiogiai susijusios su finansinių priemonių rinka, todėl ir jų priežiūros mechanizmas turėtų būti įtvirtintas FPRĮ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nors Direktyvos nuostatos ir neįpareigoja paskirti priežiūros institucijos, tačiau įpareigoja nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas priemones ir sankcijas ir užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos, todėl perkėlus visas Direktyvos nuostatas į ABĮ ir atsakomybę nustatius ANK (kaip siūlo Lietuvos bankas), svarstyтина, ar būtų tinkamai įgyvendinta Direktyva (ANK 119 str. nustatyta atsakomybė už akcininkų teisių pažeidimus – maksimali bauda 3000 Eur). FPRĮ, be piniginių baudų, numato 18 kitų poveikio priemonių ir išsamiai reglamentuoja veikiantį priežiūros mechanizmą; - pažymėtina, kad Europos Komisijai užtikrinti Direktyvos įgyvendinimą padeda būtent <i>Europos vertybinių popierių komitetas</i>, kurio uždavinys – teikti Komisijai patarimus būtent vertybinių popierių srityje, be to, ES valstybės narės įpareigojamos <i>ESMA (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija)</i> pateikti informaciją, susijusią su nuostatų dėl akcininkų identifikavimo perkėlimu. Šios nuostatos taip pat parodo, kad Direktyvos nuostatos neabejotinai susijusios su finansinių priemonių rinka, kurios yra Europos finansinių priemonių rinkų institucijos; - taip pat minėtina, kad kitos ES valstybės narės (Švedija, Nyderlandai, Latvija, Estija, Austrija ir kitos) Direktyvos nuostatas perkelia ne tik į bendrovių teisės aktus, bet ir į finansinių priemonių rinką reglamentuojančius teisės aktus (tuomet ir priežiūros institucija tampa finansinių priemonių rinkas prižiūrinti institucija): <u>Švedija</u> nuostatas dėl atlygio ir susijusių sandorių kelia į bendrovių teisės aktus, nuostatas dėl institucinių investuotojų, turto valdytojų ir įgaliotųjų konsultantų – į specialiuosius finansinių priemonių rinkų įstatymus; nustato, kad keliamų nuostatų priežiūros institucija bus Švedijos finansų priežiūros institucija. <u>Nyderlandai</u> nuostatas dėl atlygio, sandorių su susijusiomis šalimis kelia į bendrovių teisės aktus, o kitas nuostatas dėl akcininkų identifikavimo, informacijos perdavimo, naudojimosi teisėmis
--	--	--	--

			<p>palengvinimo, institucinių investuotojų, turto valdytojų ir įgaliotųjų konsultantų kelia į specialiuosius finansinių priemonių rinkų įstatymus.</p> <p><u>Latvija</u> daugumą nuostatų – dėl akcininkų identifikavimo, tarpininkų pareigos skatinti akcininkus naudotis teisėmis, dėl institucinių investuotojų, turto valdytojų ir įgaliotųjų konsultantų, dėl atlygio politikos ir ataskaitos, dėl susijusių sandorių – perkelia į specialiuosius finansinių priemonių rinkų įstatymus.</p> <p><u>Austrija</u> nuostatas dėl akcininkų identifikavimo, informacijos perdavimo, naudojimosi teisėmis palengvinimo, institucinių investuotojų, turto valdytojų ir įgaliotųjų konsultantų kelia į Finansinių priemonių rinkų įstatymą, nustato, kad šių nuostatų vykdymo priežiūrą užtikrins finansinių priemonių rinkos priežiūrą vykdanči institucija.</p> <p><u>Čekija</u> visas Direktyvos nuostas kelia į Finansinių priemonių rinkų įstatymą (angl. <i>financial instruments market</i>), kuriame atskirai reglamentuotos listinguojamų įmonių pareigos ir atsakomybė. Atitinkamai už Direktyvos nuostatų įgyvendinimą, atsakomybės klausimus atsakingas Čekijos nacionalinis bankas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad, nors Direktyva yra priimta bendrovių teisės srityje, tačiau jos nuostatos nėra tik bendrovių teisės dalykas ir dalis Direktyvos nuostatų (<i>sistemiškai vertinant Direktyva keliamus tikslus, priemones dėl skaidrumo reikalavimų (instituciniams investuotojams, turto valdytojams, įgaliotiems konsultantams) siekiant investuotojų apsaugos ir reikalavimus efektyviai sąskaitų tvarkytojų grandinei, taip užtikrinant efektyvų finansinių priemonių veikimą</i>) turi būti įgyvendinamos, kaip ir minėtose ES valstybėse narėse, finansinių priemonių rinką reglamentuojančiuose teisės aktuose.</p>
2.		<p>1.2. IFAI projekto 2 straipsnyje dėstomoje 23 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad atlygio ataskaita įtraukiama į metinį pranešimą. Toks siūlymas reikštų, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymu ir jo įgyvendinamaisiais teisės aktais, būtų atliekama atlygio ataskaitos, kaip sudedamosios metinio pranešimo dalies, informacijos atskleidimo reikalavimų įgyvendinimo priežiūra</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad ABI 58 str. 1 d. nurodyta, kad bendrovės finansinių ataskaitų rinkinio sudarymą ir bendrovės metinio pranešimo parengimą nustato įstatymai ir kiti teisės aktai. Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas (toliau – IFAI) yra pagrindinis įstatymas, kuris reglamentuoja bendras nuostatas dėl įmonių finansinės atskaitomybės, reikalavimą atlikti įmonių finansinių ataskaitų auditą,</p>

		<p>ir galėtų būti taikoma Vertybinių popierių įstatyme nustatyta atsakomybė. Kaip jau minėta, atlygio ataskaitos teisinis reguliavimas yra susijęs su bendrovių teisės srities tikslais – didinti bendrovės skaidrumą ir valdymo bei priežiūros organų narių atskaitomybę ir sudaryti sąlygas akcininkams, potencialiems investuotojams ir suinteresuotiesiems asmenims sudaryti išsamų ir patikimą atlyginimų vaizdą. Atsižvelgiant į tai, Direktyvos nuostatos, susijusios su atlygio ataskaitos parengimu ir turiniu, turėtų būti dėstomos Akcinių bendrovių įstatyme (nuosekliai kartu su atlygio politika reguliuojančiomis nuostatomis), o atlygio ataskaita turėtų būti rengiama kaip atskiras dokumentas, nesiejant jos su metiniu pranešimu.</p>	<p>įmonių finansinių ataskaitų skelbimo tvarką, metinio pranešimo parengimo ir skelbimo tvarką, atsakomybę už įmonių finansinių ataskaitų ir kitus klausimus. Kiti įstatymai, tarp jų ir Vertybinių popierių įstatymas, nustato tam tikras atskaitomybės nuostatas, pvz., dėl emitentų pusmečio finansinės ataskaitos, pusmečio pranešimų, kurių turinį ir pateikimo tvarką nustato priežiūros institucija ir kt. Vadovaujantis IFAĮ, bendrovių valdymo ataskaita ir socialinės atskaitomybės ataskaita yra įtraukiamos į metinį pranešimą. Taip pat minėtina, kad galiojančio IFAĮ 23¹ str. 1 d. 13 p. nustatyta, kad bendrovių valdymo ataskaitoje turi būti pateikiama informacija apie kiekvieno valdymo, priežiūros organo nario atlyginimą (vidutinius per ataskaitinį laikotarpį išmokėtus atlyginimus, atskirai turi būti nurodomos premijos, priemokos, tantjemos ir kitokios išmokos), todėl, perkėlus Direktyvos nuostatas, galiojantis reguliavimas būtų tik papildomas ir duomenys apie atlygį nurodomi ne bendrovių valdymo ataskaitoje, o, kaip reikalauja Direktyva, atskiroje atlygio ataskaitoje. Taip pat, vertinant reguliavimą sisteminiu požiūriu, atlygio ataskaita, kurioje pateikiama išsami informacija apie valdymo ir priežiūros organų nariams skirtą atlygį, turėtų būti įtraukiama į metinį pranešimą ir reglamentuota IFAĮ. Direktyvos preambulės 40 p. nurodo, kad, siekdamas nustatyti direktorių teisės į privatumą ir jų asmens duomenų apsaugą apribojimų ribas, bendrovės turėtų viešai skelbti direktorių asmens duomenis, įtraukiamus į atlyginimų ataskaitą, ne ilgiau kaip dešimt metų. Tas laikotarpis atitinka kitus laikotarpius, nustatytus ES teisėje, susijusius su bendrovės valdymo dokumentų informacijos viešu atskleidimu. Pavyzdžiui, pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/109/EB (5) 4 straipsnį valdymo ataskaita ir bendrovės valdymo pareiškimai turi būti viešai prieinami kaip metinės finansinės ataskaitos dalis mažiausiai dešimt metų. Todėl yra aiškus interesas užtikrinti, kad įvairių rūšių bendrovės valdymo ataskaitos, įskaitant atlyginimų ataskaitą, būtų prieinamos dešimt metų, kad akcininkams ir suinteresuotiesiems asmenims būtų pateikiama visa informacija apie bendrovės būklę.</p>
--	--	---	---

3.	<p>Lietuvos Respublikos finansų ministerija</p> <p>2019-03-12 raštas Nr. ((7.71 E-05)-5K-1903040)-6K-1901423</p>	<p>Atkreipiame dėmesį, kad Finansinių priemonių rinkų įstatymo tikslas – reglamentuoti finansinių priemonių rinkų veikimą, investuotojų interesų apsaugą ir sisteminės rizikos ribojimą. Tuo tarpu Įgyvendinama direktyva siekiama skatinti akcininkų ilgalaikį dalyvavimą, o pagrindinės jos nuostatos yra susijusios su akcininkų teisėmis, jų apsauga ir tinkamu jų interesų atstovavimu, kas priskirtina bendrovių teisės reguliavimo sričiai. Atsižvelgiant į tai, tikslinga maksimaliai galimai šias nuostatas reglamentuoti Akcinių bendrovių įstatyme (toliau – ABĮ).</p> <p>1. FPRĮ projekto 2 straipsniu siūloma apibrėžti „įgaliotojo konsultanto“ sąvoką ir atitinkamai papildyti įstatymą 41⁴ straipsniu dėl įgaliotųjų konsultantų skaidrumo. Pažymėtina, kad įgaliotasis konsultantas nėra finansų rinkų dalyvis, o jo veikla išimtinai susijusi su konsultavimu siekiant įgyvendinti akcininkų teises. Ši veikla neturi jokių požymių būdingų investicinių paslaugų teikimui, todėl manome, kad šios nuostatos turėtų būti dėstomos ABĮ.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Siekiant sistemingo ir vertinant įgaliotųjų konsultantų veiklos specifiškumą – informacijos investuotojui teikimas, akcininkams (investuotojams) priimant akcinių bendrovių, kurių akcijomis yra prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, balsavimo sprendimus – siūlytina reikalavimus įgaliotiems konsultantams dėstyti tame pačiame teisės akte kaip ir savo esme panašius reikalavimus turto valdytojams ir instituciniams investuotojams. Taip pat minėtina, kad kitos šalys (kaip nurodyta prie Lietuvos banko 1.1 pastabos), įgyvendindamos šias Direktyvos nuostatas, taip pat jas perkelia į finansinių priemonių rinką reglamentuojančius nacionalinius teisės aktus.</p>
4.		<p>2. Instituciniams investuotojams ir turto valdytojams taikomų skaidrumo reikalavimų, dalyvavimo politikos nuostatų dėstymas FPRĮ projekte taip pat kelia tam tikrų abejonių. Pažymėtina, kad už FPRĮ nuostatų laikymosi priežiūrą yra atsakingas Lietuvos bankas. Atkreiptinas dėmesys, kad FPRĮ yra numatomos piniginių baudos fiziniams asmenims iki 5 mln. eurų, o juridiniams asmenims - iki 5 mln. eurų arba iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų, atsižvelgdama į tai, kuri suma yra didesnė. Šie dydžiai yra perkelti iš finansų rinkų srities ES teisės aktų, yra vienodi visoje ES ir yra grindžiami investicinių paslaugų nusižengimų galima neigiama įtaka finansiniam stabilumui, galimu neigiamu poveikiu vieningai rinkai ir siekiu atgrasyti.</p>	<p>Neatsižvelgti</p> <p>Argumentacija dėl nuostatų dėstymo FPRĮ nurodyta prie Lietuvos banko 1.1 ir 1.2 pastabų. Taip pat minėtina, kad siūlymas šias Direktyvos nuostatas įgyvendinti FPRĮ paremtas siekiu tinkamai įgyvendinti Direktyvos nuostatas dėl priemonių ir sankcijų, kurios turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Be kita ko, FPRĮ nustato ne tik baudas, bet ir 18 kitų poveikio priemonių, kurias priežiūros institucija gali taikyti atsižvelgdama į padaryto pažeidimo pobūdį ir mastą.</p>

	<p>Tuo tarpu Įgyvendinama direktyva nenumato pareigos valstybėms narėms sukurti priežiūros ir poveikio priemonių mechanizmo. Taip pat Įgyvendinama direktyva nenustato harmonizuotų piniginių baudų dydžių. Atsižvelgiant į tai abejotina, kad ar siūlomas priežiūros ir piniginių baudų mechanizmas už įmonių teisės srities veiklos pažeidimus yra proporcingas ir ar šiuo aspektu nebus paveiktas Lietuvos konkurencingumas bendrojoje rinkoje. Manytume, kad atsakomybė už Įgyvendinamos direktyvos nuostatų pažeidimus turėtų būti numatyta LR administracinių nusižengimų kodekse.</p>	
--	--	--

Ekonomikos ir inovacijų ministras
Virginijus Sinkevičius